

Policy

➤ Riktlinje

Bestämmelse

Rutin

Reglemente

Föreskrift

Strategi

Plan

Handlingsplan

Trollhättans
Stad

**Riktlinjer för god ekonomisk hushållning
samt hantering av resultatutjämningsreserv
och resultatreserv**

Dokumentinformation

Dokumentbeteckning:	Riktlinje
Antaget av:	Kommunfullmäktige 2026-04-20 § 83
Diarienummer:	KS 2026/334
Datum/Ersätter:	2026-04-20/2024-09-16
Handlingen publiceras:	Trollhättans stads intranät
Syfte:	God ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv
Gäller för:	Trollhättans stad och koncernen.
Referensdokument:	Kommunallagen, kommunstyrelsens reglemente, bestämmelser om styrning av verksamhet och ekonomi, lagen om kommunal bokföring och redovisning.
Dokumentansvarig:	Ekonomichef, kommunstyrelsens förvaltning
Uppföljning:	Vid behov

Innehåll

Riktlinjer för god ekonomisk hushållning samt hantering av resultatutjämningsreserv och resultatreserv	0
Dokumentinformation.....	1
1. Bakgrund	3
2. God ekonomisk hushållning för Trollhättans stad.....	4
3. Långsiktiga finansiella mål	5
4. Kortfristiga finansiella mål.....	6
5. Verksamhetsmässiga mål	7
6. Bedömning av god ekonomisk hushållning Trollhättan Stad	8
7. Bedömning av god ekonomisk hushållning Trollhättans helägda bolag.....	8
8. Uppföljning av god ekonomisk hushållning.....	9
9. Resultatutjämningsreserv.....	9
10. Disponering	10
11. Upplösning.....	10
12. Resultatreserv.....	11
13. Reservering.....	11
14. Disponering	12

1. Bakgrund

Kommunallagen anger att kommuner ska ha en god ekonomisk hushållning i verksamheten och att kommunfullmäktige ska besluta om riktlinjer för god ekonomisk hushållning. Kommuner ska, enligt kommunallagen, ange finansiella och verksamhetsmässiga mål och riktlinjer som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning i budgeten. Kommunallagens krav klargör därmed att begreppet god ekonomisk hushållning har både ett finansiellt perspektiv och ett verksamhetsperspektiv.

Finansiella mål behövs för att betona att ekonomin är en begränsning för verksamhetens omfattning. Mål och riktlinjer för verksamheten behövs för att visa hur mycket av de olika verksamheterna som ryms inom de finansiella målen, dvs koppling mellan ekonomi och verksamhet.

Det finansiella perspektivet tar sikte på kommunens finansiella ställning och utveckling. Det kan också beskrivas som att varje generation ska bära kostnaden för den service som konsumeras och inte belasta kommande generationer med kostnader. Ekonomisk hushållning handlar om att styra både i ett kortare och i ett längre tidsperspektiv. Normalt sett ska ekonomin visa på ett positivt resultat på en nivå som gör att förmögenheten inte urholkas av inflation eller av för låg självfinansieringsgrad av investeringar.

Verksamhetsperspektivet tar sikte på förmågan att bedriva verksamhet på ett kostnadseffektivt och ändamålsenligt sätt.

Verksamhetsmål och finansiella mål hänger ihop för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås.

Enligt kommunallagen och lagen om kommunal bokföring och redovisning ska årsredovisningens förvaltningsberättelse innehålla en utvärdering av om målen och riktlinjerna för god ekonomisk hushållning har uppnåtts och följts för kommunen. Lagkravet innefattar därmed inte den kommunala koncernen. Då Trollhättans Stad koncernbolag bedriver en betydande verksamhet bedöms det vara av vikt att även följa upp de helägda koncernbolagen och kommunkoncernens sammantagna finansiella ställning och utveckling.

Riktlinjen omfattar därför dels Trollhättans Stads definition på god ekonomisk hushållning, dels god ekonomisk hushållning för Trollhättans Stads helägda bolag samt kommunkoncernen.

Kommuner och regioner kunde till och med bokslutet 2023 besluta att reservera medel till en resultatutjämningsreserv (RUR). Syftet med resultatutjämningsreserv, var enligt förarbetena till lagtexten, att ge en möjlighet för kommuner och regioner att utjämna intäkter över en

konjunkturcykel. Från och med 2024 har möjligheten att reservera till en resultatutjämningsreserv tagits bort. Det kommer fortfarande vara möjligt att under en period om tio år (till och med utgången av 2033) ianspråkta kvarstående medel i resultatutjämningsreserven för att jämna ut intäkter över en konjunkturcykel. Om kommunen har en resultatutjämningsreserv ska riktlinjerna omfatta även denna.

Kommuner och regioner kan enligt kommunallagen besluta att ha en resultatreserv. Syftet med resultatreserven är att kommuner och regioner ska ha möjlighet att spara delar av ett positivt resultat för att uppnå en god ekonomisk hushållning. Hanteringen av resultatreserv ska regleras i en riktlinje för god ekonomisk hushållning.

Denna riktlinje beskriver vad god ekonomisk hushållning betyder för Trollhättans stad, stadens helägda bolag och kommunkoncernen samt hur resultatutjämningsreserven och resultatreserv ska hanteras.

2. God ekonomisk hushållning för Trollhättans stad

För att nå en god ekonomisk hushållning har staden definierat finansiella och verksamhetsmässiga mål. De finansiella målen tar sikte på stadens finansiella ställning och utveckling medan de verksamhetsmässiga målen tar sikte på att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt och i enlighet med lagar och styrdokument.

De finansiella målen ska formuleras så att de genererar ett ekonomiskt resultat som klarar framtida åtaganden som pensioner och investeringar utan att soliditeten minskar. En stabil och uthållig ekonomi är en förutsättning för att trygga en bra verksamhet som tillgodoser medborgarnas krav på tjänsteutbud och service.

De långsiktiga finansiella målen slår fast principer och avser de strategiska mer långsiktiga perspektivet, dvs. längre än mål- och resursplanen (MRP). De ligger till grund för de avvägningar som görs när de kortfristiga finansiella målen konkretiseras och beslutas för varje ny budgetperiod (med budgetperiod menas ex.vis MRP 2024-2027/Budget 2026 omfattar budgetåret 2026 samt planåren 2027, 2028).

För styrning, uppföljning och rapportering av verksamhet och ekonomi har kommunfullmäktige även fastställt ” Bestämmelser om styrning av verksamhet och ekonomi”. I den konkretiseras ansvarsfördelningen i syfte att säkerställa att stadens verksamhet bedrivs i linje med god ekonomisk

hushållning avseende både verksamhet och ekonomi.

Det står bland annat:

- Att nämndernas och styrelsens verksamhet ska planeras och bedrivas inom beslutad budgetram. Vid konflikt mellan verksamhetens mål och de ekonomiska ramarna är ekonomin överordnad verksamheten.
- Nämnder och styrelse som prognostiserar underskott ska omedelbart vidta åtgärder för att uppnå en budget i balans.
- Alla större förändringar av verksamheten ska vara kostnadsberäknade och resursavstämde och rymmas inom tilldelad budgetram före genomförande. Det gäller även övergripande policys, planer och projekt som att inverka på verksamheterna.
- Kommunstyrelsen har det samlade ansvaret för en god ekonomisk hushållning. Nämnderna har det inom sitt ansvarsområde.

Långsiktiga finansiella mål

Enligt kommunallagen ska kommuner i sin budgetdefiniera de finansiella mål som är av betydelse för en god ekonomisk hushållning. Målen ska följas upp i samband med budget, delårsbokslut och i årsredovisning.

God ekonomisk hushållning innebär att det ekonomiska resultatet ska vara positivt och på en nivå som innebär att förmögenheten inte urholkas av inflation eller har för låg självfinansieringsgrad av investeringar.

Utgångspunkten i Trollhättans stads långsiktiga finansiella mål är att varje generation själv ska bära kostnaderna för den kommunala service som den konsumerar. Kommande generationer ska inte behöva betala för det som tidigare generationer förbrukat och tvärt om. Kommunen ska inte heller vara beroende av extraordinära intäkter för att finansiera den löpande verksamheten. De finansiella målen ska också skapa en beredskap för att kunna möta oförutsedda perioder av försämringar i ekonomin.

Riktlinjen beskriver vad Trollhättans stads långsiktigt strävar mot och i budgeten anges nivån på de finansiella mål som gäller för aktuell budgetperiod.

Trollhättans kommun har följande långsiktiga finansiella inriktningsmål:

- **Stark ekonomisk ställning**

En betryggande storlek på det egna kapitalet utgör ett skydd och beredskap för att kunna möta kommande perioder av försämringar i ekonomin. I och med att prisnivån i samhället förändras över tid (inflation) kommer också

värdet av det egna kapitalet att urholkas om det egna kapitalet är oförändrat. För att upprätthålla en stark ekonomisk ställning krävs därför ett överskott som också är tillräckligt för att finansiera stadens investeringsbehov. Ett sätt att mäta det egna kapitalet är soliditet, måttet anger det egna kapitalet i förhållande till kommunens totala tillgångar. Soliditeten ger en samlad bild av kommunens långsiktiga ekonomiska styrka och förmåga att klara framtida åtaganden. Soliditeten mäter hur stor del av tillgångarna som finansieras med eget kapital. En högre soliditet innebär större stabilitet i ekonomin, mindre beroende av lån och bättre förmåga att hantera oförutsedda kostnader. Genom att följa soliditeten över tid kan man se om investeringsnivåerna är hållbara och ger ett underlag till att styra skuldsättningen.

- **Den löpande verksamheten ska finansieras av löpande intäkter**

Trollhättans stad underliggande resultat ska vara positivt mätt över en rullande tidsperiod om 10 år. Det underliggande resultatet är kommunens ekonomiska resultat där jämförelsestörande poster såsom realisationsvinster vid försäljning av fastigheter, exploateringsresultat samt orealiserade vinster och förluster i värdepapper exkluderas. Syftet med detta mål är grundläggande kommunal verksamhet, såsom skola, omsorg och offentlig miljö inte ska vara beroende av att finansieras med tillfälliga, extraordinära intäkter.

Planeringen av ekonomin på lång sikt ska utgå från försiktighetsprincipen, där säkerhet i antaganden är en viktig grundförutsättning.

Kortfristiga finansiella mål

Trollhättans stads finansiella mål ska verka för att de långsiktiga finansiella inriktningsmålen uppnås. De finansiella målen följs under en rullande period av 10 år och omfattar fyra år före samt fem år efter aktuellt år. De kortfristiga finansiella målen ska beslutas för budgetåret och de två följande planåren inför varje budgetperiod. Styrningen med dessa mål är att med utgångspunkt från investeringsbehovet fastställa vilket resultat som är nödvändigt för att grundekonomin inte ska försämrats.

Trollhättans stads tre finansiella mål är följande:

- **Årets resultat** ska i genomsnitt uppgå till minst 2 % av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning per år för perioden 2023–2032.

Målnivån påverkar stadens ekonomiska handlingsutrymme på såväl kort som lång sikt, självfinansieringsgraden av investeringar samt soliditet. Vid stora investeringsnivåer bör målet öka för att på så sätt säkerställa en hög självfinansiering. En genomsnittlig resultatnivå om 2 % behövs för att

finansiera en normal investeringsnivå i Trollhättans stad om ca 220 mkr (exklusive exploateringsinvesteringar) per år.

- **Underliggande resultat** ska i genomsnitt uppgå till minst 1 % per år av skatteintäkter och kommunalekonomisk utjämning för perioden 2023-2032. Det underliggande resultatet är kommunens ekonomiska resultat där jämförelsestörande poster exkluderas. Jämförelsestörande poster utgörs av exploateringsöverskott, reavinster på anläggningstillgångar och orealiserade vinster och förluster i värdepapper.
- **Soliditeten**, Redovisad soliditet (exklusive pensionsåtaganden inom ansvarsförbindelsen) ska vid den 10-åriga periodens slut uppgå till 60 %.

Soliditeten beskriver stadens ekonomiska styrka på lång sikt. Soliditeten mäter stadens förmögenhet och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel/eget kapital. Soliditeten påverkas av investeringsvolym, upplåning och resultatutveckling. Om soliditeten utvecklas positivt (ökar) innebär det att det finansiella handlingsutrymmet stärks.

Målen följs upp av indikatorer.

De finansiella målen ska uppnås över löpande 10-årsperioder. Vid avvikelser ska en plan för hur målen åter ska uppnås samt hur uppstådda brister ska regleras godkännas av kommunfullmäktige.

Verksamhetsmässiga mål

Verksamhetsmålen för god ekonomisk hushållning ska, med utgångspunkt från vision, fokusområden och programförklaring, ange mål som staden ska nå under angiven tidsperiod. Kommunfullmäktiges mål beslutas inför varje ny MRP-period. Varje nämnd beslutar om egna mål som ska bidra till att kommunfullmäktiges mål nås. Uppföljning av fullmäktiges prioriterade mål görs genom en professionell och kvalitativ analys av måluppfyllelsen av de mål som nämnderna kopplat till det prioriterade målet samt annan väsentliga fakta som bidrar till uppföljningen.

Nämndernas mål följs upp genom rapportering av effekt av aktiviteter, indikatorer som är relevanta och annan fakta som är väsentlig för att bedöma i vilken riktning arbetet går mot målet. Vid val av indikatorer används företrädesvis nationella jämförelsemått.

Bedömning av god ekonomisk hushållning Trollhättan Stad

Det är kommunfullmäktiges finansiella mål och verksamhetsmässiga mål som definierar vad som är god ekonomisk hushållning.

God ekonomisk hushållning innebär att:

- Finansiella målen uppnås för räkenskapsåret.
- Målanalysen visar att en övervägande del av de verksamhetsmässiga målen kommer uppnås under den tidsperiod som anges.

Bedömning av god ekonomisk hushållning Trollhättans helägda bolag

Trollhättan Stad har ett moderbolag, Trollhättan Stadshus AB, vilket i sin tur äger hel- och delägda bolag. Trollhättan Stadshus AB och dess helägda bolag benämns nedan för Trollhättans stads helägda bolag¹.

Trollhättans stads helägda bolag styrs av en gemensam bolagspolicy, bolagsordningar samt av de ägardirektiv som kommunfullmäktige har fastställt för respektive bolag. Därutöver har det fattats beslut om olika styrdokument. I ägardirektiv för respektive bolag finns finansiella direktiv med angivna finansiella mål som ska uppfyllas.

God ekonomisk hushållning för Trollhättans Stads helägda bolag innebär att:

- Angivna finansiella mål enligt respektive bolags ägardirektiv uppnås för räkenskapsåret.

De delägda bolagen och kommunalförbunden ska hålla sin budget och uppnå sina finansiella mål. Bedömning av god ekonomisk hushållning Trollhättans Stad kommunkoncern

Trollhättans Stads kommunkoncern omfattar kommunen och de kommunala koncernföretagen och kommunalförbund. Ett koncernföretag definieras som en juridisk person över vars verksamhet, mål och strategier kommunen har ett varaktigt betydande inflytande.

¹) Trollhättans Industrispår AB omfattas inte i uppföljningen av finansiella mål i Trollhättans Stads helägda bolag med anledning av bolagets begränsade verksamhet som endast omfattas av att förvalta nyttjanderätten till Industrispåret. Ansvar för drift, underhåll och spårväxling är överfört till Trollhättans Stad, Produktion & Service.

God ekonomisk hushållning för Trollhättans Stads kommunkoncern innebär att:

- Kommunen har god ekonomisk hushållning, dvs samtliga finansiella mål och mer än övervägande del av de verksamhetsmässiga målen visar måluppfyllelse/förbättring.
- 4/5 av Trollhättans helägda bolag uppnår sina finansiella mål angivna i ägardirektiv.
- Kommunkoncernens finansiella mål uppfylls.

Finansiella mål för kommunkoncernen utgörs av:

- **Resultatmål**, resultat efter finansnetto i förhållande till kommunkoncernens intäkter (omsättning, skatteintäkter och utjämningsbidrag, finansiella intäkter) Över tid ska resultatöverskott eftersträvas motsvarande minst 3,0 % av intäkterna över en period om aktuellt samt två föregående år.
- **Kapacitetsmål**, soliditet, eget kapital - pensionsförpliktelse inom linjen i förhållande till de totala tillgångarna.
Soliditeten beskriver kommunkoncernens långsiktiga betalningsförmåga. ekonomiska styrka på lång sikt. Soliditeten mäter kommunkoncernens förmögenhet och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med egna medel/eget kapital. Soliditeten påverkas av investeringsvolym, upplåning och resultatutveckling. Om soliditeten utvecklas positivt (ökar) innebär det att det finansiella handlingsutrymmet ökar. Soliditeten, inklusive hela pensionsskulden ska vara oförändrad eller öka.

Uppföljning av god ekonomisk hushållning

Avstämning av god ekonomisk hushållning för staden görs av kommunfullmäktige i samband med behandling delårsrapporter och årsredovisning.

En utvärdering av mål och riktlinjer avseende god ekonomisk hushållning för stadens helägda bolag och kommunkoncernen görs i samband med upprättande av årsredovisningen.

3. Resultatutjämningsreserv

Nya regler avseende resultatutjämningsreserv träder i kraft den 1 januari 2024, det vill säga från och med räkenskapsåret 2024. De nya reglerna innebär att reservering till resultatutjämningsreserv upphör från och med 2024.

Kvarvarande medel i resultatutjämningsreserven får disponeras till och med 2033 enligt övergångsregler. Här regleras Trollhättans Stads regler för disponering av kvarvarande medel samt hantering av de medel som eventuellt finns kvar vid utgången av 2033.

Syftet med resultatutjämningsreserven är, enligt kommunallagen, en möjlighet för kommuner och regioner att utjämna intäkter över en konjunkturcykel. Resultatutjämningsreserven i Trollhättans Stad är avsedd att utjämna svängningar av intäkter över en konjunkturcykel. Det ska vara överskott under år av god utveckling av skatteintäkter samt utjämningsbidrag och/eller särskilda överskott i verksamhet som reserveras för resultatutjämning, eftersom syftet med utjämning är att åstadkomma en stabil verksamhet över konjunkturcykeln.

Disponering

Användning av medel från resultatutjämningsreserv kan ske vid försämrade utveckling av rikets skatteunderlag, i samband med konjunkturedgång, som påverkar skatteintäkter och utjämningsbidrag negativt.

För att få nyttja resultatutjämningsreserven ska balanskravsresultatet vara negativt. Disposition från resultatutjämningsreserven får göras så att balanskravet uppnås. Det gäller såväl i budget som årsredovisning.

Beslut om disposition ur resultatutjämningsreserv fastställs i samband med årsredovisningen. Beslut om planerad användning av resultatutjämningsreserv fattas i samband med att budgeten antas av kommunfullmäktige.

Upplösning

Resultatutjämningsreserven kan ianspråkta till och med utgången av 2033. Eventuella kvarvarande medel i resultatutjämningsreserv övergår i bokslutet 2033 till eget kapital.

4. Resultatreserv

Enligt 11 kap 14§ kommunallagen (2017:725), får kommuner reservera medel i en resultatreserv som får användas för att en god ekonomisk hushållning ska uppnås. Betydelsen av detta beskrivs mer i propositionen; Effektiv ekonomistyrning i kommuner och regioner (prop. 2022/23:119). Införandet av resultatreserv innebär att det ges större möjlighet att planera sitt sparande i syfte att nå en god ekonomisk hushållning och en förbättrad långsiktig ekonomistyrning. Kommuner och regioner har en begränsad möjlighet att använda det egna kapitalet. Regleringen av balanskravet innebär en inlåsnings effekt, eftersom underskott som huvudregel alltid måste återställas, medan överskott inte kan användas för annat än att förstärka det egna kapitalet. Tanken med resultatreserven är enligt regeringen att det under vissa villkor ska medges en flexibilitet i tillämpningen av balanskravet och att därmed minska inlåsnings effekten. En sådan flexibilitet kan åstadkommas genom att tidigare års positiva resultat reserveras till en resultatreserv som får användas för att uppnå en god ekonomisk hushållning och att det egna kapitalet tillåts användas i större utsträckning än vad som tidigare varit möjligt.

Reservering

Reservering får göras med högst ett belopp som motsvarar det lägsta av antingen den del av årets resultat eller den del av årets resultat efter balanskravsjusteringar enligt 11 kap 10 § lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning, som överstiger en procent av summan av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning.

Reserveringen kan också ske i budgeten för det kommande året med samma förutsättningar som ovan. I samband med årsredovisningen fastställs den verkliga reserveringen.

Resultatreserven får högst uppgå till 5% skatteintäkter och utjämningsbidrag. Detta motsvarar ca 215 mkr för Trollhättans Stad i 2023 års nivå.

Beslut om reservering till resultatutjämningsreserv fattas av kommunfullmäktige i samband med att budgeten antas eller när

årsredovisningen fastställs. Beslut som tagits i samband med budget kan revideras om utfallet skulle skilja sig från vad som prognostiserats.

Disponering

Resultatreserven kan användas för att täcka vissa särskilda, planerade kostnader ett enskilt år, exempelvis till följd av nödvändig/större omstrukturering av verksamhet för att på sikt nå en god ekonomisk hushållning. Med detta menas att medlen kan disponeras för ändamål som främjar en god ekonomisk hushållning. Därmed ges bland annat möjlighet att finansiera större omstrukturingsåtgärder som leder till högre resultatnivåer på sikt. Användning kan även ske vid oförutsedda utgiftsökningar eller inkomstbortfall, så länge det bidrar till att uppnå god ekonomisk hushållning.

Beslut om disposition ur resultatutjämningsreserv fastställs i samband med årsredovisningen. Beslut om planerad användning av resultatutjämningsreserv fattas i samband med att budgeten antas av kommunfullmäktige.

Då medel ur resultatreserven disponeras ska en beskrivning göras i förvaltningsberättelsen, i anslutning till balanskravet, avseende skälen för och vilket ändamål som medel ur resultatreserven har använts.

Trollhättans stad
Gårdhemsvägen 9, 461 83 Trollhättan

Telefon: 0520-49 50 00

Epost: kontaktcenter@trollhattan.se

Webb: www.trollhattan.se

Trollhättans Stad